

ÖMER SEVİNÇGÜL

Keyifli
Felsefe

Felsefi Kurgu



CARPE DIEM

"ânı yakala!"

CARPE
DIEM

anı yakala!

**CARPE
DIEM**

Keyifli Felsefe-4

Carpe Diem

Yazar: Ömer Sevinçgöl
Yayın Yönetmeni: Sibel Talay
Kapak Tasarımı: Sefer Koçan
Mizanpaj: Nur Kayaalp

Carpe Diem Kitap

Yayın No:

Genç Kurgu / Felsefe-Psikoloji-Öz farkındalık
1. Baskı, İstanbul, Mayıs 2021
Yayıncılık Sertifika No: 45585

ISBN:

Lacivert Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5 Fatih / İstanbul
0212 511 24 24
kitap@carpediemkitap.com

carpediemkitap.com
instagram/carpediemkitap

Baskı ve Cilt:
Sistem Matbaacılık
Davutpaşa, Yılanlı Ayazma Sokak, No:8 /A
Topkapı / İstanbul
0212 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 49687

© Bu kitabın tüm yayın hakları, anlaşmalı olarak
Carpe Diem Kitap, Lacivert Yayıncılık
Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

ÖMER SEVİNÇGÜL

Keyifli Felsefe



CARPE DIEM

CARPE
DIEM

Ömer Sevinçgöl

Yazar olmaya lise yıllarında karar verdi. Genç okurlara hitap eden eserleri sebebiyle 'gençlik kitapları yazarı' olarak tanındı. Denemeleri, öyküleri edebiyat dergilerinde yer aldı.

Bir kamu kurumunda on yıl mühendis olarak çalıştı. 1996 yılında Modern Kültür Merkezi'ni kurdu. Bir grup lise ve üniversite öğrencisiyle birlikte Adı Yok Dergisi'ni çıkardı.

Televizyon kanallarında sanat, edebiyat ve felsefe konulu gençlik programları yaptı. Yurt içinde ve dışında gençlere dönük kültürel çalışmalara katıldı, seminerler verdi.

2005 yılında Carpe Diem Yayınevi'ni kurdu ve dokuz yıl danışmanlığını yaptı. Genç yazarların yetişmesine katkıda bulundu. Kitapları İngilizce, Arnavutça, Boşnakça, Arapça ve Almanca'ya çevrildi.

www.omersevincgul.com
[youtube/yazaromersevincgul](https://youtube.com/yazaromersevincgul)
[instagram/yazaromersevincgul](https://instagram.com/yazaromersevincgul)

Türkçe Kitapları:

- Şiraz ve Şehzade
- Şiraz ve Şehzade
- Uykumu Geri Ver!
- Anne Neden Kedilerin Elleri Yok?
- Beni Yalnız Sen Anlarsın
- Kalbinin Sesini Dinle
- Sensiz Ama Seninle
- Her Yerde Seni Aradım
- Sakın Arkana Bakma!
- Hayat Sevince Güzel
- Yazar Olmak İstiyorum
- Mervin - Beni Ararsan Bulursun
- Mervin - Esaretten Kurtuluş
- Sırlarla Dolu Bir Adam
- Gizemli Gölgeler Ülkesi
- Bir Gizli Hazine idim

- Sırlar Mağarası
- Seni Seven Biri Var
- Sonsuz Hayat Seni Bekliyor
- Her Şey Ânını Bekler
- Sana Yeni Bir Dünya Gerek
- İnanıyorum Öyleyse Varım
- Sonra Bir Gün O Geldi
- Beni Bana Bırakma
- Sana Hayret Yakışır
- Sıradan Biri Olmak İstemiyorum
- Kulluğum Sultanlığımdır
- Keyifli Felsefe - Baba Filozoflar
- Keyifli Felsefe - Memento Mori
- Keyifli Felsefe - Tabula Rasa
- Keyifli Felsefe - Carpe Diem
- Küçük Lügat

İngilizce Kitapları:

- The Eternal Life Awaits You
- Short, Easy, Fun Philosophy
- There is One Who Loves You
- Life is Beautiful When One Loves
- 'Mervin' Search, and You Will Find Me

Almanca Kitapları:

- Es gibt „jemanden“, der dich liebt
- Das ewige Leben wartet auf dich!
- Du brauchst eine neue Welt!
- Ich konnte dich nicht dir selbst überlassen
- Mervin du findest mich, wenn du mich suchst“
- Alles wartet auf sein moment
- Vertraue dich dem Besitzer deines Herzens an
- Ohne dich aber doch mit dir

Boşnakça Kitapları:

- İma Neko Ko Te Voli

Arnavutça Kitapları:

- Ja, Kjo Eshte Jeta

Felsefe içerikli kitaplarımı evimin altındaki tılsımlı odada yazıyorum. Davetsiz konuklarımla bir aradayım. Maddesiz, saydam bedenlerini görebiliyorum. İçlerinde filozof olanlar da var, olmayanlar da. Kendileri de bilmiyorlar nasıl geldiklerini.

Mesela Deli Ziya, Müslüm Baba, Roman kızı Güldane, liseli Sare ve Onur filozof olmamakla birlikte her nasılsa odama yansımışlardı. Onur, deli dolu fakat zeki bir arkadaşını da getirmeye başladı. İsmi Zehra. Israr etmiş ben de geleyim diye.

Filozoflar artık bu dünyada olmayan insanlar. Her gece oturumunda hazır bulunan Deli Ziya ve Müslüm Baba da öyle. Mezar taşına ‘Hayat bir gündür, o da bugündür’ yazdıran adamdı Deli Ziya.

Güldane, Sare, Onur ve Zehra şimdi hayattalar mı bilmiyorum. Hayattaymış gibi davranıyorlar. Bu dünyadan ayrılmışlarsa bile kendilerini hâlâ yaşıyor biliyorlar.

Hani ölmüş insanları bazen rüyada görürüz ya, konuklarımın odama yansıması da böyle olabilir.

Her neyse, gelmeleri hoşuma gidiyor. Ne zaman sırlı odama insem orada görüyorum onları. Yalnızlık çekmiyorum. Felsefelerini filozoflara sormak gibi bir ayrıcalığım var.

Tılsımlı odamı birinci kitapta anlatmıştım. Burada kısaca söz edeyim. Evimin tam altında. Eski zamanlardan kalma. Gizli bir merdivenle iniliyor. Duvarlarında Bizans döneminden kalma yazılar ve resimler var.

Elektrik yok bu odada. Bir ara kablo uzatıp masa lambası yaktım. Tılsım kayboldu. Konuklarım gelmediler. Telefon, bilgisayar ve benzeri cihazları da kullanamıyorum.

Tam gece yarısı iniyorum oraya. Üstünde iki tane kurukafa olan tarihi masaya oturuyor, iki mum yakıyor, orada konuştuklarımızı felsefe defterime kalemle kaydediyorum.

Bir gece yarısı tılsımlı odama yine inmiş, masama oturmıştım. Ne yazsam, nereden başlasam diye düşünüyordum.

Davetsiz konuklarımdan biri öne çıktı. “Evladım, belli ki kitap yazmak istiyorsun. Ne yazacaksın?” diye sordu.

“Felsefe kitapları yazmak istiyorum. Tamamı dört kitap olacak. Felsefeyi merak eden gençlere hitap edecek bu kitaplar” dedim.

“Madem öyle, iznin olursa sana bir tavsiyede bulunacağım.”

“Buyurun, sizi dinliyorum.”

“Yeni bir eser yedi meseleden birini ele almalı. Ya özgün bir şey ortaya koymalı, ya eksik olanı tamamlamalı, ya karmaşık olanı netleştirmeli, ya uzun olanı özetlemeli, ya düzensiz olanı düzenlemeli, ya dağınık olanı toparlamalı ya da hatalı olanı düzeltmeli.”

“Ne kadar güzel bir tavsiye! Teşekkür ederim. Kimsiniz, kendinizi tanıtır mısınız.”

“İnsanlar beni Şemseddin El Babili diye tanırılar. Miladi on yedinci asırda yaşadım.”

“Memnun oldum. Felsefe kitaplarında ekser filozoflar ve felsefe tarihçileri kapalı bir dil kullanıyorlar. En sade konular bile birer bilmeceye dönüşüyor. İnsanlar tekrar tekrar okuyor, yine de anlamakta güçlük çekiyorlar.”

“Sen nasıl yazacaksın?”

“Sade bir dil ve akıcı bir anlatımı tercih edeceğim. Filozofların da birer insan olduklarını hesaba katarak yazacağım. Yeri geldikçe aralara anekdotlar koyacağım. Böylece ortaya kolay okunan, keyifli kitaplar çıkacak.”

“İyi düşünmüşsün. Felsefe, hikmet sevgisidir aslında. Esası tefekkürdür, insanın düşünmesidir. Zamanla maksadından uzaklaştı, bir terim ve tanım yığınınna dönüştü. En başta yapılması gereken, kainatta emareleri görünen hikmet gerçeğini görmek ve insanlara göstermektir.”

“Ben de bunu yapmak istiyorum işte. Her insanı ilgilendiren gerçeklerin etrafını saran kabukları ayıklamak, özünü göstermek istiyorum.”

İlkin Sare söz almak istedi. Delice bir felsefe merakı olan bir genç. Okulda felsefe kulübü kurmuş. Toplantılar yapıyormuş.

“Söyle Sare, söz senin” dedim.

“Bir çanta dolusu kitap aldım yine. Fırsat buldukça okuyorum. Kitaplardan birinde ‘safсата’ terimini gördüm, aklıma takıldı. Ne demektir safсата? İyi bir şey olmadığını biliyorum ama ne manaya geldiğini bilmiyorum” dedi.

“Temeli sofizme dayanan bir terim. Bizim felsefe ve edebiyat kitaplarımızda sık sık kullanılır.”

“Madem öyle, sofizmi konuşalım önce. Nasıl bir felsefedir bu, tanımlar mısınız?”

“Safсатаıcılık da denir. Olumlu ya da olumsuz hiçbir yargıya varmayan kuşkucu filozofların yoludur. Bunlar, ne sorulsa ‘bilmiyorum, var diyemem ama yok da diyemem, kuşku duyuyorum’ derler. Günlük dile düşen ‘sofistike’ lafı da sofistlerle ilgili.

Bu tür filozofların mantık oyunlarını gösteren ilginç bir hikâye var, yeri geldi madem, anlatayım.

Zeki bir sofist talebe gidiyor hukuk bilgini bir zata. “Senden ders alıp avukat olmak istiyorum” diyor. “Fakat sana verecek param yok. Bana ders vermeyi kabul edersen senet yapalım, ileride kazanacağım ilk davadan alacağım parayla borcumu ödeyeceğim.”

“Peki” diyor adam, “kazanacağın ilk davadan benim hocalık ücretimi verirsin.”

Bir senet yazıp imzalıyorlar. Hoca ders veriyor. Talebe avukat oluyor. Bir sürü iş yapıyor ama borcunu ödemiyor. Hoca talebesini dava ediyor. Mahkeme kurulur kurulmaz hoca ayağa kalkıyor ve diyor ki:

“Bu davanın duruşması yersizdir. Hemen karar verilmeli. Mesele gayet açık. Benim talebemle davam var. Kazanacağı ilk davadan borcunu ödeyecekti. ‘Şimdiye kadar kazanamadım’ diyor. Pekâlâ, öyle olsun. Fakat şu anda mahkemedeyiz ve bu bir dava. Bu davayı kazanırsa kazandığı için ödeyecek, kaybederse kaybettiği için. Yani her iki durumda da ödemesi lazım. O halde duruşmaya gerek yoktur!”

Söylenecek lâf var mı?

Talebe kalkıyor ayağa:

“Evet, ben hocamdan ders aldım” diyor, “Onun bütün hüneri, mantık oyunları yapmaktır. Bence de mahkemenin devamına gerek yok! Çünkü bu davayı kazanırsam ödememe hükmünü alacağım için vermeyeceğim, kaybedersem davayı kazanamadığımı

için vermeyeceğim, yani sözleşme gereęi iki türlü de vermeyeceğim!"

Hikâyeyi anlattıktan sonra odadakilere "Ne dersiniz, sizce hoca mı haklı, talebe m?" diye sordum.

Keşke sormasaydım! Hararetli bir tartışma başladı ve uzun süre devam etti. Kimi hocayı mantıklı buluyordu, kimi talebeyi.

Sare, yüksek sesle "Susun! Herkes sussun! Konudan uzaklaşıyoruz! Safsata terimini sormuştum, cevabını alamadım" demeseydi tartışma daha da uzayacaktı.

Herkes susunca “Sare” dedim, “Safsata yanlış önermelerden oluşturulmuş kıyas, aldatıcı mantık oyunu demektir. Kimileri tartışmalarda kullanırlar. Maksatları, muhataplarını yanıltıp susturmaktır.”

“Bir örnek verir misin?”

“Peki, vereyim. Mesela ‘Nadir olan kıymetlidir. Topal at nadirdir. Topal at kıymetlidir’ kıyası bir safsatadır. Bakalım...

Birinci önerme aldatıcıdır, hemen itiraz etmeli, ‘Her nadir olan kıymetli değildir’ demelisin. Kıyas-taki hileyi göremezsen oyuna gelir, aldanırsın.”

“Bu tür safsatalar inançla ilgili tartışmalarda da kullanılıyor. Mesela biri çıkıp ‘Her şeyi yaratan biri vardır. Öyleyse Allah’ı kim yarattı?’ diye sorabiliyor.”

“Evet, öyle. Dikkatle bakınca göreceksin ki soruyu soran şahıs kıyastaki bazı tabirleri saklamak suretiyle hile yapıyor.

Tamamı şöyledir: ‘Her şeyi yaratan biri vardır. Allah da yaratılmıştır. Onu kim yarattı?’

İkinci önermede Allah’ın ‘yaratılmış’ olduğu ileri sürülmektedir ki bu yanlıştır. Yaratılan şey yaratıcı olamaz. Yaratılmışsa Allah olamaz. Tarif imkân vermez buna. Allah, yaratan ama yaratılmayandır.

Birinci önermeye itiraz etmeli, ‘Her yaratılan ibaresinin içine Allah girmez, çünkü o mahlûk değildir’ demelisin.

Görüyorsun ya, önermenin temeli çürük. Yanlış ya da eksik önermelerle doğru kıyas yapılamaz.

Mantık oyunlarının sonu yok ki... İşte muhatabı zor durumda bırakan hileli sorulardan biri daha: ‘Allah kendinden daha büyük bir varlık yaratabilir mi?’

‘Yaratabilir’ desen ondan daha büyük bir varlığı kabul etmiş sayılacaksın, ‘Yaratamaz’ desen bu kez de sonsuz kudrete âcizlik isnat etmiş olacaksın. Böylece safsatacı seni oyuna getirecek, kendini haklı gösterecek.

Hileyi fark edersen mesele gayet basittir. Nedir buradaki hile? ‘Kendisinden büyük bir varlık’ sözü.

Hemen itiraz etmelisin: ‘Allah ekberdir, nihayetsiz büyüktür, ondan daha büyük bir varlık olamaz! Her ne ki zihne, fikre, hayale geliyor, işte Allah ondan da büyük, sonsuz büyük, sınırsız büyüktür.’

Mesela bir arkadaşın gelse ve sana ‘Kare biçiminde bir dairenin alanı nasıl hesaplanır?’ diye sorsa ne cevap verirsin?”

“Saçmalama! Kare biçiminde bir daire olmaz ki alanı nasıl hesaplanır diye sorulsun!” derim.

“Harika! Allah hakkında ‘kendisinden daha büyük’ ibaresine dayanan bu soru da öyle saçmadır işte. Saçma soruya cevap aranmaz! Kaziyeleri yani önermeleri yanlış olan kıyas ciddiye alınmaz!”

Sare, bana dikkatle baktıktan sonra “Ne çok şey biliyorsun! Şaşıp kalıyorum bazen. Kendini beğeniyor musun? Kim bilir, bizim gibiler gözüne ne kadar da cahil görünüyordur” dedi.

“Kendimle ilgili düşüncemi söylemeden önce bir hikâye anlatayım sana” diye başladım söze.

“Bir filozof varmış bir zamanlar, çok eskiden. ‘Her şeyi biliyorum artık’ diye düşünür, kendini pek yükseklerde görürmüş.

‘Herkes bilgi verebilirim ama kimse bana bilgi veremez, bütün bilgileri elde ettim’ dermiş. Evine çekilmiş, kendi bilgisinin şarabıyla sarhoş bir halde yaşar dururmuş.

Kapı çalınmış bir gün. Evde de kimsecikler yokmuş her nasılsa. Filozofumuz açmış kapıyı. Bakmış, küçücük bir çocuk var eşikte.

‘Ne istiyorsun evladım?’ demiş.

‘Beni annem gönderdi amca’ demiş çocuk, ‘bize köz lazım.’

Gazlı veya benzinli çıkmaklar yokmuş o zamanlar. Kibrit de henüz icat edilmemişmiş. İnsanlar külün altında köz saklar, onunla yakarlarmış ocaklarını.

‘Peki, vereyim’ demiş filozof, ‘nerde kabın?’

Çocuk gülümsemiş, ‘Kabım yok’ demiş.

‘Olur mu’ demiş filozof, ‘elin yanar, nasıl götürürsün közü!’

Çocuk, ‘Kolayı var amca’ demiş, ‘sen önce elimi külle doldur, sonra da külün üstüne közü koy, öyle götürürüm.’

Öyle yapmış filozof. Çocuk da ateşi alıp gitmiş. Bu işe şaşmış kalmış burnu büyük filozofçuk. Kendi kendini de kınamış.

‘Bir çocuktan bile öğrenilmesi gereken bilgiler varmış meğer. Ben yanılmışım. Ne kadar kibirliymişim. Allah gönderdi bu yavruyu, haddimi bildirdi’ demiş.

Gelelim bana... Hayır, ben kendimi makam sahibi olarak görmüyorum. Manevi dertlerine deva arayan, bulduklarını senin gibi özel insanlarla paylaşan sıradan bir kulum. Biliyorsam yanıtlıyorum sorularını, bilmiyorsam kaynaklara bakıyorum.

Senden ricam, bende kibir alametleri görürsen hemen uyar lütfen. Çünkü şeytana arkadaş olmak istemiyorum! Şeytan da çok şey biliyordu ama bu bilgi onu kurtaramadı. Kibirlendi, kendini büyük gördü, asi oldu, cennetten kovuldu, belasını buldu.”

Onur dikkatle dinliyordu. “Bir soru da benden” dedi. “Bilirsiniz, maddeciler, evrimciler var oluşu tesadüfle açıklıyorlar. Tezlerini bilimsel terimleri kullanarak ileri sürüyor, insanları etkiliyorlar. Ne dersin, evrendeki varlıklar bir rastlantı sonucu kendi kendine oluşup evrimleşemezler mi? Küçük bir ihtimal de mi yok?”

Müslüm Baba soruyu duyar duymaz tepki verdi. “Tesadüfen olur mu ya, bence katiyen olmaz. Bir askerlik hatıramı anlatayım da buna inananlar düşünsünler.

Bir gün atış talimine gitmiştik. Elimize birer tüfek verip hedefe ateş ettirdiler. Bir arkadaşımız on atış yaptı onunda da hedefi on ikiden vurdu. Komutan da onu ödüllendirdi.”

Güldane “Bunu niye anlattın Baba?” diye sordu.

“Hemen söyleyeyim... Bir asker atış yapsa ve hedefi bir kez vursa tesadüf diyebilirsiniz. İki kez vursa, bazıları tesadüf diyebilirler. Fakat on atış yapıp hepsinde on ikiden vurmuşsa, nohut kadar beyni olan bile buna tesadüf demez.”

“Abe Müslüm Baba, nereye varmak istersin bunu anlatmakla?”

“Yeryüzünde her şey tam olması gerektiği gibi oluyor. Bitkiler bir plana göre gelişiyor. Hayvanlar bir plana göre büyüyor. İnsanlar bir plan dahilinde insan biçimini alıyor. Yani her saniye, her yerde tam olması gereken oluyor. Milyar kere milyar atış yapılıyor ve hepsi de on ikiye isabet ediyor. Belli ki her şey bir ilme, bir kadere, bir plana göre yapılıyor, yaratılıyor. Bir kimsenin buna şahit olup da tesadüf demesi için hakikaten akıldan piyade olması lazım.”

“Evet, Müslüm Baba, güzel söyledin” dedim. “Hatıran da gayet anlamlı. Dünyada da her olay nasıl olması gerekiyorsa öyle gerçekleşiyor. Sayısız ihtimaller arasından her defasında en uygun, en doğru olan seçiliyor.

Her yerde tam bir uyum, mükemmel bir nizam, harika bir düzen görünüyor. Halbuki tesadüfe bırakılsaydı her şey karmakarışık olurdu.

Tesadüfen bir kelime, bir resim, bir kulübe bile meydana gelemiyorken, incelenmesi için bile ileri düzeyde bilim gereken şu bitki, şu hayvan, şu insan nasıl meydana gelebilir!

Belli ki her olay, her eser, her varlık bir plana göre meydana geliyor. Biz müminler bu büyük plana kader diyoruz.

‘Kader’ diyen ‘ilim’ demektedir. Kader, ilahî ilimden bir kısımdır. Maddeyi, mekânı, hareketi, zamanı yaratan Allah, elbette bu eserleri bilerek yaratıyor.

Biz, kaderde nelerin yazılı olduğunu bilmeyiz. Bilmediğimiz için de tesadüf der, geçeriz. Oysa her olay, kader açısından bir tevafuktur.

Her şey kader defterinde yazılı olunca, biri tarafından bilinince, artık tesadüf denmez ona. Planlar gerçekleştiriliyor. Tasarılar uygulanıyor. Sözün kıssası, bilinen oluyor!

Bitkiler, ağaçlar bir yazgıyı yaşarlar. Tohumlarında, çekirdeklerinde taşırılar kaderlerini. Hayvanlar kaderleriyle büyürler, yumurtalarında yazılıdır yazgıları.

İnsanlarda da öyle. Nasıl büyüyecek, rengi, boyu, beden yapısı nasıl olacak, hepsi var genlerinde. Kaderin küçük ölçekte örnekleri olan genler, büyük kader defterinden haber veriyorlar.

İnsanlardaki nüfus cüzdanlarını düşün. Merkezdeki kütükten yansır bunlar, onu hatırlatır. Tohumlar, çekirdekler, yumurtalar da böyle. Hepsi kaderin küçük birer numunesi.

Bitkilerde, hayvanlarda, insanlarda, toptan söylersek kâinatta hiçbir olay yoktur ki kaderini, yazgısını yaşamasın. Nasıl tesadüf olabilir!”